

Verslag discussie Werkbijeenkomst damhertenproblematiek d.d. 11 oktober 2010

Registratienummer: 2010029290
Aanwezig: 72 bestuurders, raadsleden, statenleden, beheerders, beleidsmedewerkers
en overige belanghebbenden
Afwezig: n.v.t.

Verslag van de discussie

De heer Goedhart (burgemeester van Noordwijkerhout) vermeldt dat dit de tweede keer is dat in het Dorpshuis over de damherten wordt gesproken. Hij is blij dat dit keer zoveel genodigden en met name Amsterdamse raadsleden aanwezig zijn om kennis te nemen van de problematiek.

Gedeputeerde Bond neemt het woord en geeft aan dat het bijzonder is dat de gemeente Amsterdam de beheerder is van dit gebied. De provincies verstrekken beheervergunningen op grond van aanvragen door Faunabeheereenheden. De gemeente Amsterdam heeft ervoor gekozen om niet de aantallen te beheren, maar in te zetten op het hekkenplan. Door de groeiende populatie ontstaan ongevallen en schade, en daarom zijn de damherten in de Waterleidingduinen onderwerp van gesprek geworden in de Tweede Kamer. Aan de provincies Noord- en Zuid-Holland is gevraagd om een Faunabeheerplan op te stellen en een aanwijzing voor te bereiden. Het Faunabeheerplan is inmiddels vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

De heer Van Liere (beleidsmedewerker fractie Partij voor de Dieren provincie Noord-Holland) bestrijdt dat laatste.

De heer Bond vervolgt dat het vastgestelde beheerplan niet voorziet in de damhertenproblematiek, daarom is een gewijzigd Faunabeheerplan in voorbereiding. Op dit moment wordt over het conceptplan een second opinion ingewonnen, en het plan wordt daarna aan Gedeputeerde Staten ter vaststelling voorgelegd. In het beheerplan is aandacht voor de groei, de aantallen die er nu zijn en het effect van de hekken. Hopelijk gaat de gemeente Amsterdam over tot beheer op grond van dit plan.

De heer Van Poelgeest (statenlid Noord-Holland Partij voor de Dieren) informeert wanneer het beheerplan klaar is? De heer Bond antwoordt dat er op 6 november over wordt overlegd en dat het waarschijnlijk eind november klaar is.

De heer Van Poelgeest informeert door wie de second opinion wordt gedaan? Het wetenschappelijk instituut INBO.

De heer De Goede (raadslid Amsterdam Groen Links) vraagt of de provincie van plan is om een aanwijzing te verstrekken op het moment dat Amsterdam het beheerplan niet wil uitvoeren? De heer Bond antwoordt dat dat van de inhoud van het beheerplan afhangt.

De heer De Goede vraagt of het beheerplan bij de Natura-2000 doelstelling past? De heer Bond : ja. De heer De Goede: Maar in een natura-2000 gebied mag je toch niets verstoren? De heer Bond zegt dat een vergunning maatwerk is, dat bij de natuurdoelstellingen van het gebied past.

De heer Goedhart zegt dat voor de wandeling 3 scenario's zijn gepresenteerd. Hij geeft het woord aan wethouder De Lange van de gemeente Noordwijk. Hij vertelt dat de schade door de damherten aan de bloembollen enorm is, tienduizenden euro's per bedrijf. Hij geeft het woord aan de heer Zandwijk (bollenkweker, LTO). De heer Zandwijk vindt de emoties bij het iedere morgen de damherten uit je bollen jagen, net zo belangrijk als de financiële schade. Door het betreden van de velden komen er bacteriën in de bollen en wordt de onkruidwerende laag doorbroken. Volgens hem ligt de crux van het effect van het hek bij Langevelderslag in het beheer.

De heer Van Poelgeest vraagt zich af of dat hek er niet al lang had moeten staan? Wethouder De Lange zegt dat er een zienswijze tegen is ingediend. De heer Goedhart vult aan dat het hek lek is, om het helemaal sluitend te maken zou er een hek evenwijdig aan de zee langs het fietspad moeten komen tot aan de Zuidduinen in Zandvoort.

De heer Van Poelgeest begrijpt niet hoe het kan dat bedrijven tienduizenden euro schade hebben, terwijl er vorig jaar landelijk in totaal maar € 50.000,- aan schadeclaims is uitgekeerd door het Faunafonds.

De heer Zandwijk spreekt namens LTO en heeft contact met de ledenraad. In de eerste jaren dat hij dit onderwerp daar besprak, claimde niemand zijn schade. Het zit niet in de aard van ondernemers om schadeclaims in te dienen en bovendien kost een claim veel tijd. Hij spoort de agrariërs aan om dat wel te doen, om de schade zichtbaar te maken. De laatste jaren claimen enkelen wel hun schade. Het bedrag varieert per jaar. Aan de schadeclaims zit een eigen risico, waardoor je aan een claim dik tekort komt.

De heer Van Poelgeest brengt hier tegen in dat het eigen risico bij een claim maar 5% is.

De heer Van Zandwijk vertelt dat de kosten voor hekken bijvoorbeeld niet worden vergoed, en de schade aan de kleine bollen (de oogst voor volgend jaar ook niet), ook niet de extra inzet voor onkruidbestrijding door de betreding van de velden. Diverse bedrijven claimen hun schade niet, in Vogelenzang bijvoorbeeld niemand, terwijl de schade er wel is. De heer Zandwijk brengt het nogmaals ter sprake in de ledenraad.

Mevrouw Van Roemburg (raadslid Amsterdam Groen Links) heeft moeite met het gebruik van het woord beheer, terwijl doodschieten wordt bedoeld, zeg dat gewoon. Verder vraagt zij zich af waarom anticonceptie niet mogelijk is. Tenslotte vraagt zij zich af waar het streefgetal van 800 vandaan komt?

Mevrouw Huber (adjunct secretaris FBE Zuid-Holland) zegt dat dit getal in 2006 door de toenmalige wethouder van Amsterdam zelf is genoemd.

De heer Nederveen (burgemeester van Bloemendaal) voegt hieraan toe dat er in 2006 nog geen klachten over de damherten waren. Als je terugreken was de stand toen ongeveer 800 damherten. Hij verwijst naar een onderzoek van Alterra naar de mogelijkheid van anticonceptie, uitgevoerd in opdracht van de gemeente Amsterdam. Dit rapport is vrij makkelijk verkrijgbaar en er staat in dat anticonceptie niet mogelijk is.

Volgens mevrouw Van Roemburg was er 5 jaar geleden ook al een roep om beheer, en werd deze discussie ook gevoerd, dus waarom zou de discussie stoppen met een reductie van de aantallen?. Het aantal zegt blijkbaar niet zoveel. Zij stelt voor om het plaatsen van de hekken af te wachten en te kijken welke invloed die hebben.

De heer Luntz (Natuurmonumenten) zegt dat het probleem veel groter is geworden, en zich ook landinwaarts en in noordelijke richting heeft verplaatst.

De heer Goedhart vult aan dat er veel meer damherten in het gebied zijn, en dat er veel meer overlast is. De heer Bond zegt dat bij iedereen bekend is dat er nu veel meer incidenten zijn dan in 2006. De heer Nederveen vertelt dat in Bloemendaal de klachtenstroom in 2010 voor het eerst ook in de zomer door ging. In andere jaren stopten de klachten na april, als alles weer groen werd. Hieruit leidt hij af dat het probleem nog steeds toeneemt.

De heer Boomsma (duoraadslid Amsterdam CDA) vraagt zich af of het vlees van de damherten verkocht kan worden, dus is het geschikt voor menselijke consumptie?

Vanuit de zaal wordt hierop bevestigend geantwoord.

Mevrouw Van de Wesemael (regiomanager PWN) heeft zich in diverse onderzoeken naar het onderwerp verdiept. Zij heeft onder andere onderzoek gelezen naar het witstaarthert in Amerika, waar een vergelijkbare problematiek speelt. Daaruit blijkt dat het draagvlak bij het publiek wordt vergoed door populatiebeheer te promoten als oogsten van ecovlees. Zij heeft ervaring met populatiebeheer, in Bloemendaal is hertenvlees uit het duin te koop. Zij heeft een interview gegeven op RTV Noord-Holland/AT5 over populatiebeheer door de natuurbeheerders zelf, wat niet te vergelijken is met (plezier)jacht. De reportage is op primetime uitgezonden, ook op AT5, en er is geen enkele klacht vanuit het publiek over gekomen.

De heer Klatser (duoraadslid Red Amsterdam) is benieuwd naar de klachtcijfers. Is het aantal klachten hetzelfde als het aantal klagers, of bellen steeds dezelfde mensen?

Mevrouw Storm antwoordt dat het om ongeveer 50 verschillende mensen per jaar gaat. De heer Nederveen vult aan dat Bloemendaal niet vergelijkbaar is met een gemeente als Amsterdam, het is een heel andere schaalgrootte. Als in Bloemendaal over een onderwerp 50 mensen per jaar klagen dan is er echt wat aan de hand.

Een mevrouw van de Dierenbescherming zegt dat de hekken er nog niet staan, dus dat het effect daarvan nog niet kan worden beoordeeld.

De heer Goedhart antwoordt dat de herten zich alsmaar voortplanten. Waar staan we over 10 jaar als we niets doen.

De heer Franssen (beheerder Staatsbosbeheer) is verantwoordelijk voor het duin bij Noordwijk en Noordwijkerhout. Het raster is geen oplossing als de rasters niet sluitend zijn en de populatie blijft doorgroeien. Het zal tijdelijk een beetje helpen om het aantal ongevallen te verminderen. Als de rasters rondom de AWD sluiten, kunnen de dieren er niet uit, terwijl de populatie toeneemt, een wintercrash (= *massale sterfte*) zal dan het gevolg zijn. Staatsbosbeheer moet in de Oostvaardersplassen ook onder andere afschot plegen. Staatsbosbeheer vindt het prima als op bepaalde locaties langs de weg rasters worden geplaatst waar dat nodig is om overlast voor het verkeer te voorkomen. Verder het gebied in heeft geen zin, in de bronsttijd komen meldingen over damherten tot uit Leiden en Lisse. Volgens hem ligt de oplossing in beheer (afschot) tot een niveau waar maatschappelijk draagvlak voor is.

De heer De Goede stelt de vraag hoe ver de stand dan naar beneden moet?

Mevrouw De Jonge (Districtshoofd Staatsbosbeheer) legt uit dat een beheerder daar een verantwoordelijkheid in heeft en een keuze moet maken. Om geen enkele overlast en nul klachten en risico te hebben, moet de stand ook nul zijn. Als er wild in een gebied is, blijft er altijd gevaar voor weggebruikers. Het gaat er volgens haar om om een maatschappelijk aanvaardbaar risico te vinden. De heer Bond vindt dat het gaat om een bestuurlijke verantwoordelijkheid. Je moet voorkomen dat er straks een dode op de A4 valt door een aanrijding met een damhert. Hij is van mening dat het aantal incidenten terug moet naar het niveau van 2005. Het aantal verkeersongevallen is voor hem nummer één, het aantal klachten is twee en de schade is drie, je kan er als beheerder voor kiezen om die uit te betalen. Het beheerplan moet op deze vraag, ook voor de gewenste reeënstand, antwoord geven.

De heer De Goede vraagt waarom Staatsbosbeheer een zienswijze tegen het hek bij Langevelderslag heeft ingediend?

Mevrouw De Jonge antwoordt dat het hek geen structurele oplossing biedt. Staatsbosbeheer vindt het gedeelte van het hek langs de N206 een zinvolle aanvulling, maar heeft moeite met een hek dwars door de duinen, ook vanuit ecologie en ook voor recreanten.

Wethouder mevrouw Schep (gemeente Bloemendaal) vertelt over de plannen van de gemeente Amsterdam om een hek te plaatsen van de ingang Panneland naar de ingang Oase, en dit op aandringen van de gemeente Bloemendaal door te trekken tot aan de Zandvoortseweg. Volgens haar moet er een combinatie zijn van beheer en hekken, waarschuwboren en wildspiegels en andere aanvullende maatregelen. Zij vraagt de provincie om nog eens te kijken naar het plaatsen van wildspiegels en waarschuwborden langs de provinciale wegen. Verder ondersteunt zij het initiatief van de heer Bond om een beheerplan te laten opstellen.

De heer Goedhart besluit de bijeenkomst en vat samen dat de oplossing waarschijnlijk ligt in een beetje van alles: een beetje hek, een beetje beheer en een beetje risico. Hij vindt het opmerkelijk dat de burgemeesters van Noordwijkerhout, Noordwijk en Bloemendaal alle drie in de Amsterdamse politiek (1 wethouder en 2 in de gemeenteraad) hebben gezeten. Hij is blij dat de opinie over beheer in Amsterdam wat lijkt op te schuiven. Hij bedankt de gemeente Bloemendaal voor de gastvrijheid, en Waternet voor het laten zien van de damherten. Hij denkt dat de discussie nog niet afgerond is, maar deze kan worden voortgezet aan de bar. Hij bedankt de aanwezigen voor de constructieve wijze waarop zij argumenten hebben uitgewisseld.